

25.5.2022

Eduskunnan Talousvaliokunta 25.5.2022

Lausuntopyyntö

HE36/2022 vp

Hallituksen lakiesitys energiaintensiivisten yritysten sähköistämistuesta (HE36/2022 vp)

Hallitus on esittänyt lakia energiaintensiivisten yritysten sähköistämistuesta vuosille 2021–2025, joka on EU:n päästökauppalaan mukainen hiilivuodon ehkäisytöimenpide ja EU:n valtioneuvoston päätösten mukainen. Toimi koskee päästökaupan aiheuttamia epäsuoria kustannuksia sähköintensiiviselle teollisuudelle.

Metallien valmistuksen omavaraisuus korostunut kriisien aikana

Metallinjalostusteollisuus ja metallituotteet ovat avainasemassa puhtaan ja kilpailukykyisen energiaratkaisujen (erityisesti sähkön) rakentamisessa, raaka-aineiden saatavuuden varmistamisessa (metallien kierrätysteknologia) sekä tuotannon päästöjen vähentämisessä.

Metallituotteiden markkinoilla suomalainen metallinjalostusteollisuus kohtaa kovan kansainvälisen kilpailun tilanteessa, jossa suhdannenäkymät heikkenevät nopeasti ja useat yhtäaikaisten kriisit ovat arkipäivää. Se, että suomalainen metallinjalostusteollisuus on jo nykyisellään tutkitusti vähäpäästöisempää kuin EU:n ulkopuolella toimivat kilpailijat ei auta nykytilanteessa ja teollisuuden suunnitellut miljardiluokan panostukset ovat mahdollisia vain, mikäli puhtaat suomalaiset tuotteet saavat mahdollisuuden kilpailla ulkomailla tuotettujen, runsaspäästöisellä tekniikalla valmistettujen tuotteiden kanssa tasavertaisesti (Euroopan neuvoston strategian mukaan hiilivuotoa on kahta lajia: eurooppalaisten valmistajien siirtyminen EU:n ulkopuolelle ja EU:n tuotannon korvaaminen EU:n ulkopuolella tuotetuilla runsaspäästöisillä tuotteilla (Council of the European Union 5767/20, 14.2.2020).

Suomessa Ovakon terästehdas, Bolidenin Kokkolan tehdas sekä Norilsk Nickelin Harjavallan tehdas sekä Outokummun ruostumattoman teräksen Tornion valmistuslaitokset ovat jo pitkälle sähköistettyjä ja päästöiltään selkeästi maailman parhaimpia. Tämän lisäksi SSAB:n Raahen tehdas tullaan sähköistämään vuosikymmenen puolivälissä. Sähkökustannus on kaikille näille tehtaille merkittävin käyttökustannus (noin 30-40 %) ja siitä syystä päästökaupasta johtuva lisä sähkönkustannuksessa johtaa merkittävään investointikyvyn heikentymiseen.

Metallinjalostuksen päästövähennyksissä sähköistäminen on hiilineutraaliuden keskiössä. **Metallinjalostajat pitääkin erittäin hyvänä, että energiaintensiivisille yrityksille luodaan uusi sähköistämistukijärjestelmä.**

25.5.2022

Metallinjalostajat ehdottaa hallituksen esitykseen muutosta koskien tuen määrää.

Esitetyistä valmisteltaessa vallinneiden olosuhteiden perusteella sopivaksi arvioitu vuosittainen 150 miljoonan budjettikatto johtaa nykytilanteessa tuen jäämiseen selkeästi alle neljäsosaan komission sallimasta ja heikentää osittain tuen tehokkuutta. Lisäksi, jos komissio laajentaa tukikelpoisten toimialojen luetteloa tai parantaa muutoin tukiohjeistustaan, tulee nyt esitettyä sähköistämistukea muuttaa vastaavasti.

Sähköistämistuen taso jää alle neljäsosaan EU:n sallimasta

Sähköistyminen on merkittävässä roolissa, kun halutaan eroon fossiilisista polttoaineista. Sähkön käyttö lisääntyy ja leviää uusiin toimintoihin, kun siirrytään pois fossiilisista polttoaineista. Lisäksi sähköistämistuen tarve on korostunut päästöoikeuden hinnan käytyä jo sadassa eurossa, koska osa päästöoikeuden hinnasta siirtyy sähkön hintaan. Samaan aikaan sähkön hinta on pysynyt myös muista syistä johtuen poikkeuksellisen korkealla tasolla. Sähköistämistuki vähentää hiilivuodon ja investointivuodon riskiä eli tuotannon siirtymistä pois Suomesta EU:n ulkopuolelle ja päästöjen kasvamisesta. Samalla sähköistämistuki tasoittaa viennin kilpailutilannetta.

Sähköistämistuki pohjaa komission valtion tuen suuntaviivoihin päästökaupan epäsuorista kustannuksista vuosille 2021–2030. Ohjeistuksen mukaan tuen tarve lasketaan yhtälöllä, jossa on muun muassa päästöoikeuden hinta. Komissio käyttää 75 % tuki-intensiteettiä eli tukea voi maksaa enimmillään 75 % lasketusta tarpeesta. Hallituksen esityksessä tuki-intensiteetiksi on linjattu 25 %, joka tarkoittaa tuen jäämistä neljäsosaan laskennallisesta tarpeesta Suomessa. Päästökaupan huutokauppatuloista Suomelle kertyvää tuloa voisi ohjata enemmänkin sähköistämistukeen, koska tulot ovat aina suuremmat kuin komission ohjeistuksen mukaan laskettu enimmäistuki.

Hallituksen esityksessä maksimituki on rajattu 150 miljoonaan euroon vuodessa. Jo tänä vuonna budjettikatto rajoittaa tuen maksua (päästöoikeuden hinta yli 80 euroa). Viime kaudella esimerkiksi Saksassa, Hollannissa ja Norjassa tuki-intensiteetti oli komission sallima 0,75, ja Suomessa se oli 0,375. Nyt siis tuki alenee vielä tästäkin aiheuttaen kilpailuhaittaa suomalaisille sähköintensiivisille yrityksille EU:n ulkopuolisten maiden lisäksi EU:n sisämarkkinalla. Päästökaupan huutokauppatuloista Suomelle kertyvää tuloa tulisi ohjata enemmän sähköistämistukeen, koska tulot ovat nykytilanteessa suuremmat kuin komission ohjeistuksen mukaan laskettu enimmäistuki. Lisäksi päästökaupan uudistamisehdotuksessa komissio vaatii näiden tulojen käyttöä ilmastotoimiin 100 %:sti. **Vähintäänkin kansallista 150 milj. euron budjettikattoa tulee korottaa 200-250 miljoonaan.**

Tuen saannin ehtojen tulee mahdollistaa tehokkaimmat parannusinvestoinnit

25.5.2022

Metallinjalostajat pitää hyvänä hallituksen esityksessä olevaa joustavaa määritelmää kehittämistoimista, jotka ovat tuen saannin ehtona. Samoin kannatamme ajatusta siitä, että kehittämistoimia voidaan tehdä ajallisesti useamman vuoden aikana, vaikka itse tuen maksatuskausi on vuoden mittainen. Tuen ehdollisuus kannustaa investoimaan hiilineutraaliin tuotantoon, energiatehokkuuteen ja hiilineutraalin sähkön käyttöön. Sähköistämistukilain perusteluissa tulisi mainita, että tuki ei ole tarkoitettu sähköntuotantotueksi, eikä sen pidä aiheuttaa häiriötä sähkömarkkinoiden toimivuuteen. **Erityisesti mielestämme tulisi mahdollistaa tuen käyttö toiminnanharjoittajakohtaisesti sen mukaan, missä laitoksessa tuen avulla saadaan parhaat päästö- ja energiatehokkuustulokset. Tältä osin toivomme selkeämpää ohjeistusta pykälään 15.**

Lisätiedot:

toimitusjohtaja Kimmo Järvinen, Metallinjalostajat ry, p. 043 825 7642,

